



## Γιατί η Ελλάδα πρέπει να αποκτήσει (ξανά) ένα πρόγραμμα διμερούς αναπτυξιακής βοήθειας

ΕΥΡΩΠΑΪΚΟΙ ΘΕΣΜΟΙ ΚΑΙ ΠΟΛΙΤΙΚΕΣ

**Αστέρης ΧΟΥΛΙΑΡΑΣ**

*Καθηγητής, Πανεπιστήμιο Πελοποννήσου, μέλος Συμβουλευτικής  
Επιτροπής, ΕΛΙΑΜΕΠ*



# Γιατί η Ελλάδα πρέπει να αποκτήσει (ξανά) ένα πρόγραμμα διμερούς αναπτυξιακής βοήθειας

Copyright © 2026 | All Rights Reserved  
ΕΛΛΗΝΙΚΟ ΙΔΡΥΜΑ ΕΥΡΩΠΑΪΚΗΣ & ΕΞΩΤΕΡΙΚΗΣ ΠΟΛΙΤΙΚΗΣ (ΕΛΙΑΜΕΠ)  
Βασιλίσσης Σοφίας 49, 10676, Αθήνα  
Τηλ.: 210 7257 110 | Fax: 210 7257 114 | [www.eliamep.gr](http://www.eliamep.gr) | [eliamep@eliamep.gr](mailto:eliamep@eliamep.gr)

Το ΕΛΙΑΜΕΠ ενθαρρύνει τον ανοιχτό, πλουραλιστικό διάλογο στη βάση επιχειρημάτων και δεδομένων. Οι απόψεις που διατυπώνονται από συνεργάτες του ΕΛΙΑΜΕΠ εκφράζουν αποκλειστικά τους συγγραφείς τους και δεν δεσμεύουν το Ίδρυμα.

Φωτογραφία εξωφύλλου: με τη χρήση εργαλείων Τεχνητής Νοημοσύνης

## Αστέρης ΧΟΥΛΙΑΡΑΣ

Καθηγητής, Πανεπιστήμιο Πελοποννήσου, μέλος Συμβουλευτικής Επιτροπής,  
ΕΛΙΑΜΕΠ

### Περίληψη

- Η ελληνική κρατική αναπτυξιακή βοήθεια παραμένει πολύ χαμηλή (0,14% του Ακαθάριστου Εθνικού Εισοδήματος το 2024), πολύ κάτω από τις διεθνείς δεσμεύσεις της χώρας.
- Οι κρίσεις στην Ουκρανία, τη Γάζα και το Σουδάν απαιτούν αυξημένη ανθρωπιστική βοήθεια και υποστήριξη για ανασυγκρότηση.
- Η αναπτυξιακή βοήθεια αποτελεί εργαλείο εξωτερικής πολιτικής, ασφάλειας και διεθνούς επιρροής. Είναι επένδυση στη σταθερότητα και το διεθνές κύρος της χώρας. Αν η Ελλάδα επιθυμεί να παίξει ρόλο στην ευρύτερη γεωπολιτική περιφέρεια και να συμμετάσχει ενεργά σε μεγάλα προγράμματα της Ευρωπαϊκής Ένωσης, όπως η Παγκόσμια Πύλη, πρέπει να αποκτήσει ένα πρόγραμμα διμερούς βοήθειας.

ΠΑΡΑ ΤΗΝ ΑΝΑΚΑΜΨΗ της οικονομίας, η κρατική αναπτυξιακή βοήθεια (Official Development Assistance - ODA) της Ελλάδας παραμένει εξαιρετικά μικρή – και απέχει πάρα πολύ από τα επίπεδα πριν από την κρίση. Η ελληνική «αναπτυξιακή συνεργασία» (όπως είναι ο όρος που προτιμά η Ευρωπαϊκή Ένωση) αποτελείται κυρίως από υποχρεωτικές εισφορές, κυρίως προς θεσμούς της Ευρωπαϊκής Ένωσης (ΕΕ) και του ΟΗΕ, καθώς και από το κόστος φιλοξενίας προσφύγων. Η συνολική κρατική αναπτυξιακή βοήθεια της Ελλάδας ανήλθε το 2024 στα 357,6 εκατομμύρια δολάρια ΗΠΑ (προσωρινά στοιχεία) (703 εκατομμύρια το 2008), ποσό που αντιπροσωπεύει μόλις το 0,14% του ακαθάριστου εθνικού εισοδήματος (ΑΕΕ) (0,21% το 2008). Μάλιστα αυτό το ποσό αποτελεί μείωση του ποσοστού του ΑΕΕ σε σχέση με το 2023.

Η διαφορά της πραγματικότητας από τις κατά καιρούς υποσχέσεις που έχει δώσει η χώρα σε πολυμερείς συναντήσεις είναι πολύ μεγάλη. Πάνω, απ' όλα η Ελλάδα έχει δεσμευθεί σε ευρωπαϊκό επίπεδο, να συμβάλει στην επίτευξη βοήθειας ύψους 0,7% ODA/ΑΕΕ έως το 2030. Το 2024, η Ελλάδα κατατάχθηκε στην 30ή θέση (δηλαδή τελευταία) στη «λίστα της γενναιοδωρίας» των πλουσίων χωρών μελών της Επιτροπής Αναπτυξιακής Βοήθειας (DAC) του ΟΟΣΑ που είναι το club των κρατών-δωρητών.

Προφανώς οι ανάγκες είναι πολλές και οι πιέσεις στον τακτικό προϋπολογισμό μεγάλες και με την πρώτη ματιά φαίνεται υπερβολικό να δοθεί προτεραιότητα στη στήριξη άλλων χωρών. Ωστόσο η αναπτυξιακή βοήθεια είναι εργαλείο άσκησης εξωτερικής πολιτικής – ανάλογο με τη διπλωματία και την άμυνα. Η Ελλάδα έχει σαφές στρατηγικό συμφέρον να αναπτύξει ένα ολοκληρωμένο διμερές πρόγραμμα αναπτυξιακής βοήθειας (τώρα το μεγαλύτερο μέρος του μικρού ποσού που χορηγεί διμερώς είναι μόλις 54 εκατομμύρια δολάρια – στο συντριπτικό ποσοστό τους για φιλοξενία προσφύγων), καθώς η ευρύτερη περιφέρειά της χαρακτηρίζεται πλέον από αστάθεια, παρατεταμένες συγκρούσεις και αυξημένες ανθρωπιστικές ανάγκες. Οι πόλεμοι στην Ουκρανία, στη Γάζα και στο Σουδάν έχουν προκαλέσει εκτεταμένες κρίσεις επισιτιστικής ασφάλειας, μετακινήσεις πληθυσμών και κατάρρευση υποδομών. Ως χώρα της πρώτης γραμμής στη Μεσόγειο και μέλος της ΕΕ, η Ελλάδα έχει ισχυρό κίνητρο να συμβάλει ενεργά στη σταθεροποίηση των περιοχών αυτών, όχι μόνο για λόγους διεθνούς αλληλεγγύης, αλλά και για την προστασία των δικών της εθνικών και περιφερειακών συμφερόντων. Ένα διμερές πρόγραμμα αναπτυξιακής βοήθειας θα της επέτρεπε να εστιάσει σε τομείς μεταπολεμικής αποκατάστασης όπου διαθέτει συγκριτικά πλεονεκτήματα, όπως οι κατασκευές, η τεχνική εκπαίδευση, η πολιτική προστασία και η ανασυγκρότηση κοινωνικών και διοικητικών δομών.

Παράλληλα, ένα ελληνικό διμερές πρόγραμμα θα ενδυνάμωνε τον ρόλο της χώρας στο πλαίσιο των 300 δισεκατομμυρίων ευρώ του ευρωπαϊκού επενδυτικού σχεδίου Global Gateway (Παγκόσμια Πύλη) και της προσέγγισης Team Europe, του νέου ευρωπαϊκού μοντέλου κοινής δράσης και συγχρονισμού πολιτικών μεταξύ κρατών-μελών, θεσμών και διεθνών χρηματοδοτικών φορέων. Η ενεργή ελληνική συμμετοχή σε στοχευμένες παρεμβάσεις –για παράδειγμα στην ανασυγκρότηση ουκρανικών δήμων, τη στήριξη υγειονομικών δομών στη Γάζα ή την ενίσχυση της ανθεκτικότητας των τοπικών κοινοτήτων στο Σουδάν– θα ενίσχυε την εικόνα της ως σοβαρού και αξιόπιστου εταίρου. Επιπλέον, η αναβάθμιση της παρουσίας της Ελλάδας στον διεθνή αναπτυξιακό χώρο θα μπορούσε να δημιουργήσει πρόσθετες δυνατότητες συνεργασίας με ελληνικές οργανώσεις της κοινωνίας πολιτών, πανεπιστήμια και τεχνικούς φορείς, που διαθέτουν σημαντική τεχνογνωσία δράσης και συνεργασίας σε άλλες χώρες.

Η υλοποίηση ενός σύγχρονου διμερούς προγράμματος απαιτεί την αξιοποίηση ενός μεικτού χρηματοδοτικού μοντέλου, όπως αυτό που προωθείται από την ΕΕ,

*Η αναπτυξιακή βοήθεια είναι εργαλείο άσκησης εξωτερικής πολιτικής - ανάλογο με τη διπλωματία και την άμυνα.*

## Γιατί η Ελλάδα πρέπει να αποκτήσει (ξανά) ένα πρόγραμμα διμερούς αναπτυξιακής βοήθειας

*Η Ελλάδα έχει σαφές στρατηγικό συμφέρον να αναπτύξει ένα ολοκληρωμένο διμερές πρόγραμμα αναπτυξιακής βοήθειας.*

συνδυάζοντας δημόσιους πόρους με ιδιωτικές επενδύσεις. Η αξιοποίηση χρηματοδοτικών εργαλείων όπως εγγυήσεις, επιχορηγήσεις και μεικτή χρηματοδότηση θα επέτρεπε στην Ελλάδα να κινητοποιήσει σημαντικότερα κεφάλαια από όσα μπορεί να διαθέσει αποκλειστικά από τον κρατικό προϋπολογισμό. Ταυτόχρονα, θα δημιουργούσε ευκαιρίες για ελληνικές επιχειρήσεις –ιδιαίτερα στους τομείς της ενέργειας, των ψηφιακών υποδομών και της βιώσιμης γεωργίας– να συμμετάσχουν σε έργα ανασυγκρότησης και ανάπτυξης σε περιοχές κρίσης, συμβάλλοντας τόσο στην οικονομική τους ανάκαμψη όσο και στην ενίσχυση της εξωστρέφειας της ελληνικής οικονομίας.

Τέλος, η δημιουργία ενός συνεκτικού διμερούς προγράμματος βοήθειας θα επέτρεπε στην Ελλάδα να συνδέσει πιο ουσιαστικά την εξωτερική της πολιτική με τους στόχους της διεθνούς ανάπτυξης και της ανθρωπιστικής προστασίας. Η χώρα θα μπορούσε να εστιάσει σε περιοχές κρίσιμες για τη σταθερότητα της Ανατολικής Μεσογείου και της ευρύτερης γειτονιάς της ΕΕ, συμβάλλοντας στη μείωση των μεταναστευτικών πιέσεων, στην προώθηση της ειρήνης και στην ενίσχυση της θεσμικής ανθεκτικότητας των εταίρων της. Ένα ισχυρό διμερές ελληνικό πρόγραμμα δεν θα αποτελούσε απλώς πράξη αλληλεγγύης, αλλά μια επένδυση ασφάλειας, σταθερότητας και διεθνούς κύρους για τη χώρα.

**Πίνακας: Αναπτυξιακή Βοήθεια Κρατών-Μελών του ΟΟΣΑ (DAC) ως ποσοστό του Ακαθάριστου Εθνικού Εισοδήματος (2023) σε σχέση με το στόχο 0.7% που είχε θέσει ο ΟΗΕ**

